

TALVISOTA KUHMOSSA

6./JR 65 SOTAPÄIVÄKIRJA KUHMON RINTAMALTA

Alkuperäisestä sotapäiväkirjasta luettavaan muotoon muokannut

Matti Halonen 2015

P 3629

6./JR 65

SOTAPÄIVÄKIRJA

23.1.1940 – 24.4.1940

6./JR 65 koottiin Tampereella Joulukuussa 1939, YH:n aikana palvelukseen kutsutuista Etelä-Pohjanmaan, Satakunta-Hämeen, Keski-Suomen ja Savon Sotilaspiirien miehistä. Joulun aluspäivinä komppania siirtyi Ouluun, josta JR 65 ensimmäisen pataljoonan mukana Suomussalmelle ja josta edelleen voittoisten taistelujen jälkeen komppania siirrettiin 26.1.1940(?) Kuhmon rintamalle. Toista pataljoonaa, johon komppania kuului, sitä komensi majuri Hyvärinen. Komppanian päälliköksi määrättiin luutnantti Valle. Siirtymiskäskyn komppania sai Suomussalmen Alassalmella.

23.1.1940	07.30	Komppanian päällikkö antoi käskyn joukkueen johtajille suksien tervaamisesta ja kunnostamisesta joka aloitetaan klo 08.30.
	08.30	Aloitettiin suksien kunnostaminen ja tervaaminen komppaniassa.
	10.10	Ilmestyi 10 viholliskonetta leirimme yläpuolelle, pudottivat pommeja (12 pommia) ja ampuivat konekivääreillä. Kuudennen komppanian (6.K) alueella ei sattunut mitään vahinkoja.
	13.30	Vieraili jälleen viholliskoneita leirialueellamme, ampuen konekivääreillä, saamatta mitään vahinkoja meille.
	13.30	Alkoi komppaniassa hevostarkastus, joka kesti klo 15.00 saakka. Tarkastukseen otti osaa myös pataljoonan komentaja.
	20.00	Pataljoonan komentajan puhuttelu klo 20.00 -22.30 käsitteli komppanian varustilannetta ja huoltoa.
24.1.1940	02.50	Kutsuttiin komppanian päällikkö pataljoonan komentajan puhutteluun. Pataljoonan komppanioiden kuormastoille annettiin marssikäsky. Kello 05.00 oli tarkoituksena lähettää matkaan kaikki hevoset ajoneuvoineen. Kenttäkeittiöt ja muona jäivät leirialueelle. Kuusamon pataljoonasta on 2.KKK:ssa ollut kaksi ajomiestä hevosineen. Nämä määrättiin hevosineen kuudenteen komppaniaan.
	06.25	Kuormasto lähti liikkeelle, kaikki kymmenen hevosta ajoneuvoineen. Kuomaston vanhimpana 6.K:sta on alikersantti Puttonen.
	11.15	Pataljoonasta tuli puhelimella määräys suksien niputtamisesta ryhmittäin.
	12.30	Komppanian päällikkö lähti pataljoonan komentajan puhutteluun. 4, 5 ja Kranaatinheitinkomppania siirretään autoilla uuteen majapaikkaan klo 15.00

jälkeen. Pataljoonan muut komppaniat jäävät toistaiseksi nykyisiin majapaikkoihinsa.

- 21.25 Komppanian päällikkö kutsuttiin puhelimitse pataljoonan komentajan puhutteluun. Pataljoonan esikunta ja 2.KKK siirtyvät vielä tänä iltana autoilla uuteen majapaikkaan. Esikuntakomppania ja 6.K siirtyvät seuraavina, vanhimpana 6.K:n päällikkö.
- 22.50 Tänä iltana on osa komppaniasta kylpenyt Mäntylän maastossa (Suomusalmella) olevassa riihisaunassa yli kuukauden väliajan jälkeen. Kylpeminen ja saunan lämmittäminen jatkuu koko yön.
- 25.1.1940 13.30 Vihollisen lentotoiminta: Klo 10.00 kolme hävittäjää leirialueemme yläpuolella, lentosuunta idästä länteen.
- 10.00 Kuului konekivääriammunutta lännestä päin. Myöhemmin kuultiin autokolonna ammutun. Yksi henkilö kuoli.
- 12.30 Koneita jälleen liikkeellä länttä kohti, olivat näkymättömissä. Pommien jysähdyksiä kuului lännestä tien suunnasta. Kone, tai koneet palasivat heti takaisin.
- 26.1.1940 10.25 Viime yön kuluessa komppania siirtyi uuteen majapaikkaansa Kuhmoon. Eilen klo 19.15 II joukkue, komentoryhmä ja toimitusjoukkue-, sekä varsinainen kuormasto, (muona, sukset ja teltat) lähtivät liikkeelle kuorma-autoilla liikkeelle.
- 05.45 Saapuminen uuteen majapaikkaan. Loppuosa komppaniasta komppanian päällikön johdolla lähti eilen illalla klo 23.00 autobussilla. Saapuivat majapaikkaan klo 09.00. Majoittuminen telttoihin. Hevoskuormasto ei vielä saapunut.
- 13.00 Ensimmäinen joukkue, joka jäi komppaniasta jälkeen autovian takia, saapui klo 13.00 uuteen majapaikkaan. (Heikkilän maasto Kuhmo – Kiekinkoski tien varressa).
- 16.00 Pataljoonan käsky 26.1.1940 klo 16.00: Komppanioiden majoitusalueella on jokaista miestä varten kaivettava suojakuopat lumeen 26.1.1940 illalla ja 27.1.1940 aamulla. Sitä mukaa kun aikaa ja työaseita on, kaivetaan suojat syvemmiksi maahan.
- Pataljoonan komentaja Hyvärinen
(Majuri)
- 18.00 Pataljoonan komentajan puhuttelu kaikkien komppanioiden upseereille ja vääpeleille. Puhuttelussa käskettiin a-tarvike ja e-tarvike ja lääkintä huoltoa komppanioiden puitteissa. Upseereille tehostettiin taistelulähettien käyttöä, varmistustehtävien suoritusta, latupartioiden toimintaa, sekä yksikköjen hälytysvalmiutta. Sovittiin sotapäiväkirjan lopullisesta muodosta.
- 27.1.1940 06.00 Komppanian kuormasto saapui alikersantti Puttosen johtamana ilman vaurioita klo 06.00.
- 07.00 Pakkasta oli -16 astetta.
- 10.45 Pataljoonan komentajan puhuttelu. Pataljoonan komentaja selosti yleistä ti-

lannetta vihollisen ja omiin joukkoihin nähden. Pataljoonamme liikkeelle lähtö on tänään. Joukkue, vänrikki Kaipaisen johdolla, avaa heti neljä latua noin 10 km pituudelta majapaikastamme itää kohti.

- 13.00 Vihollisen lentotoiminta: Vihollisen lentotoiminta on tänään ollut erikoisen vilkasta. Samanaikaisesti on ollut leirialueen yläpuolella jopa kymmenenkin konetta. Leirialueen ulkopuolelle on pudotettu pommeja. Leirialuetta on ammuttu konekivääreillä – tuloksetta.
- 16.00 Pataljoonan komentajan puhuttelu: Suunniteltiin pataljoonan marssia. Majoituspartio, joka suunnittelee majoituksen, lähtee vänrikki Stenbäkin johdolla.
- 22.00 Loppuosa komppanian miehistä ja kuormastosta lähti liikkeelle.
- 28.1.1940 07.30 Komppanian eri osat saapuivat uudelle majoitusalueelle Raajavaaran (Rajavaaran) maastoon klo 07.00 – 07.30. Hiihtomarssi 28 km, kesti koko yön.
- 08.00 Pataljoonan komentajan puhuttelu: Puhuttelussa mukana kuudennesta komppaniasta olivat kaikki upseerit. Komppanialle annettiin heti erilaisia varmistustehtäviä, joihin klo 12.00 lähetettiin kaksi joukkuetta vänrikkien Stenbäkin ja Lähdeojan johdolla. Joukkueet saavat toimintaohjeet luutnantti Rainiolta noin kolmen kilometrin päässä olevassa Mäntyvaarasta. Lisäksi klo 13.00 lähtee vänrikki Kokkosen puolijoukkue, 1+2.13, tiedustelutehtävään reittiä Rajavaara – Kiekinniemi – Linnavaara – Kangasjärvi – Levävaara – Latvavaara.
- 16.00 Pataljoonan komentajan puhuttelu: Pataljoonan komentaja ilmoitti, että 6.K joutuu toimimaan yhdessä Er.Os 2/II T (luutnantti Rainio) komppanian kanssa. Komentopaikka Mäntyvaarassa. ("Pilvi 2"). Kenttävartioita Kiekinniemessä, ("Niemi", päällikkönä vänrikki Kemppainen, vahvuus kolme ryhmää + yksi puolijoukkue, (1+15) vänrikki Lähdeojan joukkueesta, Kusionvaarassa ("Kisu"), päällikkönä vänrikki Lähdeoja, vahvuus puolijoukkue (1+1+15) vänrikki Lähdeojan joukkueesta + yksi ryhmä (Rainio), sekä Ruotinjärven kämpällä ("Leski"). päällikkönä vänrikki Leskinen, apulaisena vänrikki Stenbäk, vahvuus yksi joukkue + yksijoukkue (Stenbäk), (1+5+25) + vänrikki Tervon konekivääripuolijoukkue. Loppuosa komppaniasta kuormastoineen määrättiin siirtymään iltayöstä Mäntyvaaran maastoon.
- 24.00 Yöhön mennessä olivat edellä mainitut osastot asettuneet tai olivat esettumassa kenttävartiopaikkoihinsa, sekä vänrikki Kokkonen oli matkalla tiedustelutehtäväänsä.
- 29.1.1940 Kenttävartiossa 6.K:n miehet perehtyivät tehtäviinsä ja suorittivat vartio-, ja partiotoimintaa. Päivän kuluessa hiihti yhdyspartio, johon kuului komentoryhmästä korpraali Leppänen, sotamies Lattunen ja sotamies Laaksomaa, sekä kaksi opasta Mäntyvaarasta Kusionvaaraan ja Ruotinjärvelle havaitsematta mitään erikoista.
- 07.00 Lähti alikersantti Eriksonin johdolla Rajavaarassa levännyt puolijoukkueen, 3+15, vahvennettu taisteluryhmä tiedustelutehtävälle, joka oli täydennettynä sama kuin vänrikki Kokkosen. Huolto ei ole pystynyt toimittamaan eilen eikä tänään muonaa.

Vänrikki Kokkosen toiminta:

Lähtö Mäntyvaarasta 28.1 klo 17.30. Linnavaarassa partio oli klo 24.00. Yöpymisen jälkeen partio lähti liikkeelle 29.1.klo 08.00. Kangasjärvellä partio oli klo 11.15 Levävaarassa klo 17.30. Levävaaran olivat "ryssät" polttaneet edellisenä päivänä. Eriksonin partio saapui Levävaaraan klo 18.00. Kokkosen partio oli mennyt Kangasjärveltä Levävaaraan Kivikiekin kautta. Kokkosen partio ei suorittanut Tehtäväänsä loppuun saakka väsymyksen takia, vaan jätti Latvavaaran ja Juntinvaaran käynnin Eriksonin partion huoleksi. Kokkosen partio palasi yöksi Linnavaaraan. Kokkosen partio oli huomannut "ryssien" jälkiä vain Levävaarassa, jossa rakennuksia oli poltettu.

30.1.1940

nähty.

Vänrikki Kokkosen partio palasi puolenpäivän aikaan majapaikkaansa. Alikersantti Kivirannan Yhdyspartio (1+5) liikkeellä linjalla Kiekinniemi – Kusionvaara – Ruotinlammen kämpä, klo 08.30 – 17.30. Mitään "ryssien" jälkiä ei

18.50

Alikersantti Niemisen yhdyspartio lähti liikkeelle Kusionvaaran kautta Ruotinlammelle

22.30

Lähetettiin vänrikki Kaipainen (1+1+8), sekä lisäksi yksi ryhmä Kiekinniemen kenttävartiosta, tehtävänä tutkia Hukkajärven maasto ja edetä kenraali kämpälle ja siitä edelleen rajan suunnassa etelään muutamia kilometrejä. Tehtävästä jäi osa suunnitelmien mukaan täyttämättä. "Ryssien" latuja, huomattiin, mutta ne olivat jo useamman päivän vanhoja. Paluu 31.1.1940 klo 10.45.

31.1.1940

10.15

Palasi alikersantti Eriksonin partio. Partio ei ollut löytänyt Levävaarasta lähdettyään Latvaan eikä Juntinvaaraan. "Ryssien" latuja ei Levävaaran pohjoispuolella huomattu.

21.20

Lähti vänrikki Kokkosen partio (1+2+11), mukana Pk ja Kp retkelle pohjoiseen suuntaan, tehtävänä löytää Latva ja Juntinvaara.

1.2.1940

11.30

Vänrikki Lähdeojan toiminta jatkui Kusionvaarassa. Kello 11.30 hänelle lähetettiin vahvistukseksi I joukkueesta 1+4 miestä.

15.00

Lähetettiin partio tehtävään Kiekinniemeen 1+8 miestä. Vänrikki Stenbäkin toiminta jatkui Ruotinlammen ja Pellikan suunnalla.

2.2.1940

Yhdyspartiointia Kiekinniemen – Kusionvaaran – Pellikan välillä. (1+8).

12.30

Vänrikki Kokkonen palasi pohjoisesta: Latvavaara ja Juntinvaara polttamatta.

14.30

Lähetettiin Kiekinniemeen 4+15 miestä.

15.30

Lähti Komppanian päällikkö ja 15 aliupseeria Kiekinniemeen ollakseen valmiina siellä valmiina varmistus-, ja partio tehtäviin. Yöpyminen Kiekinniemessä. Vasamalammen kämpälle on todettu majoittuneen vihollisia.

3.2.1940

08.30

Luutnantti Kekkonen sai käskyn lähteä Hamaravaaraan, varmistaa tien suunta itään ja laittaa murreksia tielle. Mukana komentoryhmän, I ja IV :nen joukkueen, yhteensä 15 miestä. Alikersantti Koipio varmisti tien itään pikakiväärillä. Kolme murresta kaadettiin Hamaravaaran tasalle. Sivustapar-

tiointia järjestettiin eteläiseen suuntaan. Myöhemmin päivällä tuli alikersantti Lammisen partiosta 8 miestä lisää.

- 14.00 Noin kello 14.00 alikersantti Koipio ilmoitti "ryssiä" olevan liikkeellä tiellä noin kilometrin päässä Hamaran tienhaarasta itään. Valitsin puolustusasemat lähimaastosta.
- 15.00 Noin klo 15.00 ilmoittautui 8.K:n IV joukkue, alikersantti Uusitalon johdolla, vahvuus 4+8. Joukkueen mukana sain samalla käskyn edetä Hukkajoelle, jossa on varmistettava etumaasto ja sivustat.
- 20.00 Saavuttiin Hukkajokilinjalle vihollista kohtaamatta, joka oli vetäytynyt tuntemattomaan suuntaan. Samanaikaisesti saapui Hukkajoelle luutnantti Rainio, sekä 8.K:n II joukkue, (1+5+29) vänrikki Tuomarlan johdolla. Vänrikki Tuomarlan joukkue varmistoi oikean sivustan sijoittamalla Nivan maastoon. Muut joukot leiriytyivät nuotioille Hukkajoen sillan länsipuolelle, 8.K:n IV joukkue maantien pohjoispuolelle ja 6.K:n joukkueet eteläpuolelle, noin 300 metriä sillalta länteen. Joukot ovat kuivamuonan varassa ja ilman teltoja. Seuraavana yönä oli -30 – 35 asteen pakkas. Paleltumisia sattui, mutta onneksi vihollinen häytyttänyt.

4.2.1940

Yön aikana tuotiin vänrikki Korhoselle teltoja ja kuivaa muonaa.

- 09.30 -13.15 Partio (1+2+9) Hukkajärven ympäri. Vihollisia ei näkynyt.
- 11.00 Tuli tieto, että erästä 8.K:n miestä oli ammuttu tiellä noin yhden kilometrin päässä taaksepäin. (Lännellä). Lähetin alikersantti Koipion johtaman partion ottamaan asiasta selvää.
- 11.45 Alikersantti Koipio saapui haavoittuneena. Partiomiehet eivät olleet tuhonneet ampujaa. Uusi partio tuhosi sen myöhemmin. Keskipäivä oli rauhallinen. Alikersantti Koipio lähetettiin hevosella JsP:lle.
- 16.30 Noin klo 16.30 kuului äkkiä keskeltä leirialuetta ammuntaa. Toimeenpantiin hälytys. Myöhemmin todettiin, että takaapäin oli 30 - 50 lumipukuista "ryssää" ollut tietä myöten painumassa itää kohti. "Ryssien" ilmaantuminen takaapäin oli odottamatonta. Leirialueen vartijat olivat luulleet erinomaisissa varusteissa olevia sotilaita ruotsalaisiksi vapaaehtoisiksi. Samanaikaisesti tapahtui hälytys edestäpäin, josta "ryssiä" oli tulossa. Tilanne oli pimeän tuloon saakka hyvin epämääräinen. Ei ollut lainkaan tietoa siitä kuinka paljon "ryssiä" oli vastassa. Luutnantti Kekkonen toimitti Mäntyvaarasta apua lähettämällä vänrikki Lahtisen 8.K komppaniasta mukanaan sen I joukkueesta noin 25 miestä. Leirialueen selustaa oli varmistamassa 6.K:sta noin 15 miestä. Muut miehet olivat partioitehtävissä. 8.K:n IV joukkue varmistoi tien suunnan itään. Hukkajoen sillan yli "ryssä" ei hyökännyt.
- 19.00 Noin klo 19.00 todettiin selustassa noin 10 "ryssää", joista kolme otettiin vangiksi ja loput tuhottiin.
- 21.00 Noin klo 21.00 saapui muonakolonnan mukana sotamies Salvisto. "Ryssiä" oli ollut maantien ojassa, mutta ne eivät ampuneet. Vänrikki Lahtinen partioidi Hukkajärven itäpäähän.
- 22.30 Noin klo 22.30 saapui vänrikki Lahtisen joukkue, joka huutamalla otti yhteyden ja tulitti vihollisia sivustalla, tuhosi viisi "ryssää" joiden joukossa oli yksi

luutnantti. Runsaammin ei ”ryssiä” takamaastossa näkynyt.

- 5.2.1940 07.00 Noin klo 07.00 kului takaa laukauksia. ”Ryssiä” oli jälleen ilmestynyt leirialueen takamaastoon, josta kohta ilmoitettiin, että ”ryssiä” oli siellä tavattu ja laukaustenvaihtoa oli syntynyt. Laadittiin venäjänkieliset iskulauseet antautumista varten. Luutnantti Rainio lähti antautumistyötä johtamaan. Täten saatiin antautumaan noin 20 ”ryssää”, toistakymmentä ”ryssää” ammuttiin, kun eivät antautuneet.
- 12.00 Lähti tien kumpaakin puolta partiot haraamaan maastoa. Noin kilometrin taaksepäin edettyään, partio havaitsi, että ”ryssiä” on tulossa suon yli etelästä päin tielle. 6.K poikia oli noin 20 jonka lisäksi 8.K:sta noin 15 miestä vänrikki Pirkan johdolla. ”Ryssät” saarrettiin ja teillattiin paikoilleen. Taistelun aikana kaatui 6.K ensimmäisen joukkueen konepistooliampuja sotamies Arjasto ja sotamies Ripatti, sekä IV joukkueesta sotamies Koivula. Komentoryhmästä haavoittui tähyestäjäaliupseeri korpraali Leppänen ja taistelulähetti Eskonen. 8.K:stahaavoittui yksi mies. Sotasaaliina saimme toistasataa automaattikivääriä ja 16 pikakivääriä sekä joukon pistooleja. Kun vihollisen määristä ei ollut tietoa, rykmentin esikunta lähetti noin 20 miestä vänrikki Rautaniemen johdolla tiedustelupartioon. Tämä joukkue saapui täysin myöhästyneenä taistelujen jälkeen ja sai palata tyhjin toimin takaisin. Vähän ennen vänrikki Rautaniemen tuloa oli leirialueelle tulossa luutnantti Rainion taistelulähetti, sotamies K Ahtonen yksin. Hän oli ladulla tavannut kolme ”ryssää”, joille huusi oman tunnussanansa, venäjänkielen sanan ”Harasoo”, suomeksi Hyvä. ”Ryssät” antautuivat ilman pitempiä puheita ja luovuttivat aseensa, kaksi automaattikivääriä ja yhden pistoolin. Hetken kuluttua joukkoon liittyi vielä kaksi ”iivanaa”, jotka myös luovuttivat aseensa, automaattikiväärit. Ahtonen lähti kuljettamaan vankejaan taaksepäin, harteillaan viisi kivääriä ja yksi pistooli vyöllä.
- 20.00 Illalla klo 20.00 lähti vänrikki Lahtinen joukkueineen pois Hukkajoelta Mäntyvaaraan, jokilinjan kautta.
- 6.2.1940 09.00 Lähti partio alikersantti Arvosen johdolla (1+6). Se palasi liian aikaisin klo 12.20.
- 10.05 Tuli tieto, että takaa tulleen kuormaston kaksi hevosta ja kaksi ajomiestä, oli tien sivusta ammuttu. Ajomiehet olivat ilman lumipukua käskystä huolimatta. Samoihin aikoihin oli harhailevia ”ryssiä” vielä maastossa. Kuusi ”ryssää” tuhottiin päivän kuluessa, joista yksi oli poliittinen johtaja, ”politrukki”.
- 11.00 Luutnantti Kekkonen välitti rykmentin käskyn, jonka mukaan tiedustelu on ulotettava rajalle. Käskyä ei vielä voitu toteuttaa voimien puutteessa. Päivällä korpraali Raihio oli sotasaalista kokoamassa ja ”ryssien” lukumäärää toteamassa. Kaatuneita ”ryssiä” on alueella, telttojen länsipuolella ainakin 95. Rykmenttiin on toimitettu seitsemän hevოსkuormaa sotasaalista: Yli 80 automaattikivääriä, vuoden 1939 -1940 mallia, 16-18 pikakivääriä, kolme pistoolia (20 pistoolia jäi komppaniaan), selkäreppuja, kypäriä röykkiöittäin. Lisäksi suksia noin 60 paria. Venäläisiä kompanseja jäi pojille kymmenittäin. Puolenpäivän jälkeen ilmestyivät ”ryssät” ilmestyivät yllättäen Hukkajokilinjan itäpuolelle. Miehitimme asemat jokilinjan länsipuolelta. Laukaustenvaihtoa jatkui parin tunnin ajan. Hämärässä ”ryssät” vetäytyivät pois Kersantti Moilasen partio lähti Salmen talosta iltahämärissä iskeäkseen ”ryssien” selustaan. Kun ”ryssät” olivat vetäytyneet ainakin Rokonjoen eteläpuolelle, jäi retki tuloksettomaksi.

- 7.2.1940 Päivä oli rauhallinen. Aamulla vaihdettiin miehiä. Kiekinniemestä saapui III joukkue, 1+14 ja sinne siirtyi IV joukkue 1+11. Varmistaminen ja partioiminen jatkui eteen, taakse ja sivustoille suunnitelmien mukaisesti.
- 8.2.1940 06.30 Lähti alikersantti Aronen (2+13) varmistamaan rajan suuntaan. Mukana vietiin neljä panssariamiinaa (6 kg, asetettu), jotka kaksi pioneeria sijoitti Nurkkalan maastoon.
- 11.15 Alikersantti Erikson toi tiedon, että ”ryssiä” on Rokonjoen takana.
- 11.50 Lähti alikersantti Lilja (1+7) pikakivääri ja konepistooli mukanaan A:n avuksi.
- 12.05 Jysähti ensimmäinen miina Hukkajärven itäpäässä.
- 12.25 Tien suunnasta idästä on kuulunut laukauksia.
- 12.35 ”Pilvi” ilmoitti, että kersantti Moilasan partio on lähtenyt Peuralammen kautta Hukkajärven itäpäähän.
- 14.45 Ammunta on hyvin hiljaista ja se on etääntynyt.
- 15.05 Saapui alikersantti Lilja, joka mainitsi, että ovat vetäytyneet. ”Ryssät” ovat lumipukuisia ja ovat leveällä rintamalla, ainakin kaksi joukkuetta ja ”ryssillä” on konekivääri.
- 15.30 Vänrikki Kokkonen (IV) + lääkintämiehiä (3), eteen.
- 16.15 Vänrikki Tuomarla etelästä ilmoitti, että Hukkajärven eteläpäässä ei ole ”ryssiä”.
- 20.15 Saapui edestä koko etumaastoon lähetetty partio + vänrikki Kokkonen miehineen. Yksi miina on räjähtänyt Nurkkalassa. ”Ryssät” ovat sytyttäneet rehuladon palamaan Nurkkalassa. ”Ryssät” ovat vetäytyneet rajan suuntaan.
- 22.35 Kuulunut ammuntaa idästä. (Kersantti Moilasan partio).
- 9.2.1940 03.15 Lähti alikersantti Rautalan partio, 1+11, alikersantti Erikson, sotamies Suvi-tie ja yksi pioneeri, partioimaan rajalle päin.
- 03.20 Saapui kersantti Moilasan lähetti joka ilmoitti, ettei Nurkkalassa näkynyt vihollista.
- 06.10 Kersantti Moilasan partio saapui, vaikka sen oli määrä edetä alikersantti Rautasen kanssa rajalle. Rautalan ja Moilasan partiot eivät olleet tavanneet toisiaan.
- 06.30 Alikersantti Lilja + 3 sotamiestä lähti ilmoittamaan, että kersantti Moilanen on jo palannut komentopaikalleen.
- 11.10 Alikersantti Lilja palasi. Alikersantti Rautala on asettanut kolme miinaa tielle noin 200 metriä rajasta.
- 12.50 Kuului laukauksia kauempaa idästä.

- 14.00 Lähetti sotamies Sulonen ilmoitti, että "ryssä" on lähtenyt liikkeelle rajalta päin. Noin kahden kilometri päässä rajalta väijytyspaikasta, partio on ampunut 10 "ryssää" suolle. Alikersantti Erikson on haavoittunut.
- 14.20 Lähetettiin alikersantti Kiviranta + korpraali Harju + lähetti ja hevonen lähtivät haavoittunutta hakemaan.
- 14.30 Alikersantti Erikson saapui omin voimin kylkeen haavoittuneena. Kertoi muiden vetäytyneen Nurkkalaan. Sotamies Suvitie kaatui. Kaatuneen konepistooli saatiin talteen. "Ryssiltä on kaatunut muun muassa pikakivääri-, ja konepistoolimies.
- 15.20 Suunnasta 23-00, jonne miinat asetettiin, kuului jysähdys. Kiväärin laukauksia kuului edelleen samasta suunnasta.
- 16.15 Rykmentin kolonna haki vielä kahdella hevosella sotasaalista. (9 kivääriä, suksia, ym).
- 17.00 Sotamies Ahonen (III joukkue), lähettinä ilmoitti, että "ryssiä" oli ilmestynyt Nurkkalaan hiihtojoukkoina talvitien pohjoispuolitse.
- 18.15 Kuului jälleen miinan jysähdys suunnasta 23-00.
- 18.45 Saapui alikersantti Rautalan partio. Erikson ja Suvitie ovat menneet kaatuneita tarkastamaan, jolloin olivat saaneet tulta edellä mainituin seurauksin.
- 10.2.1940 03.00 8.K:n IV joukkueen alikersantti Uusitalon partio (4+12), sekä opas + korpraali Harju lähtivät partioimaan rajan suuntaan.
- 06.40 Saapui alikersantti Uusitalon lähetti, joka ilmoitti "ryssiä" tavatun asemissa yksi kilometri Rokonjoen tammesta rajalle päin. Pikakivääri-, ja kiväärituli oli avattu partiota vastaa.
- 07.45 Kuului laukauksia suunnasta 23-00.
- 08.00 Saapui 8.K:sta vänrikki Pirkan joukkue (1+1+14), vaihtamaan alikersantti Uusitalon joukkuetta rajan suunnasta.
- 12.440 Saapuivat lähetit (2) vänrikki Pirkan luota tuoden kaatuneiden "ryssien" papereita. Olivat löytäneet sotamies Suvitien ruumiin joka oli riisuttu alusvaatteisilleen. Vänrikki Pirkka oli painunut eiliseltä sotamies Suvitien kaatumispaikalta rajaa kohti. Annoin määräyksen kaatuneen noutamisesta, mikä toteutettiin.
- 14.30 Saapui alikersantti Uusitalon joukkue, jonka vänrikki Pirkka oli vapauttanut.
- 14.15 ("Pilvi II) ilmoitti, että klo 19.00 olisi sytytettävä noin 10 nuotiota Nurkkalan maastoon.
- 15.20 Lähti Raikio (1+3), sekä alikersantti Lilja (1+3) nuotioiden tekoon.
- 16.10 Kuului kiväärin laukauksia harvakseen Hukkajoen eteläpäästä päin.
- 16.20 Tuli tieto vänrikki Pirkan joukkueen saapumisesta leirille. Kun hänen oli ollut määrä viipyä rajan läheisyydessä hämäärään saakka ja siten palannut tehtäväs-

tään liian aikaisin. Otin vänrikki Pirkan puheilleni.

- 16.45 Alikersantti Liljan lähetti toi tiedon, että ”ryssiä” on Nurkkalassa. Lähetin vänrikki Pirkan joukkueen eteen uudelleen.
- 16.55 Jälleen kuului edestä laukauksia harvaksen.
- 17.00 Totesin vänrikki Pirkan joukkueensa kanssa lähteneen Nurkkalaan. Oli omavaltaisesti sitä ennen lähettänyt alikersantti Uusitalon joukkueen.
- 17.25 Alikersantti Liljan lähetti toi tiedon, että ”ryssät” yrittävät saartaa meikäläisiä Nurkkalassa.
- 17.30 Alikersantti Lilja saapui selostamaan tilannetta Nurkkalassa: Vetäydytty Nurkkalasta noin 300 metriä länteen, Hukkajoelle päin. Joukkueen vahvuinen Jv-kärki on asetettu maastoon levittäytyneenä.
- 18.00 Kiväärin ja pikakiväärin laukauksia kuului edestä melko kiivaana.
- 18.15 Ammunta edestä kuului hyvin kiivaana lyhyen ajan.
- 18.20 Vänrikki Tuormarlan lähetti ilmoitti yhden roihun näkyvän Hukkajärven itäpäästä. Nurkkala on tulossa ”ryssien” touhuista.
- 18.40 Alikersantti Rissanen saapui teltaan käteen haavoittuneena. Ilmoitti Nurkkalan länsipuolella kiivaan taistelun olevan käynnissä tien pohjoispuolella.
- 19.00 Yhä kuului ammuntaa.
- 19.45 Laukausten vaihto on jatkunut näihin asti melko kiivaana.
- 19.55 Tuli vääpeli Kanerva, joka oli lähetetty nuotioiden tekoa ohjaamaan ilmoitti, että osa meikäläisistä oli jäänyt saarroksiin. Meikäläiset vetäytyvät Hukkajokea kohti.
- 20.15 Ei enää ammuntaa. Purolinjan puolustuksen järjestely on vänrikki Kokkosen huolena. Tehtävä on vaikea kun alikersantti Uusitalon joukkue, jolle on kuulunut tien pohjoispuolisen lohkon miehitys, ei aikaisemmin mainituista syistä ollut käytettävissä.
- 20.20 Saapui vänrikki Pirkka: ”Ryssä” rynnistää edestä tien suunnasta, sekä tien eteläpuolelta.
- 20.50 Lähetin vänrikki Tuomarlan joukkueesta partion kiertämään Hukkajärven eteläpuolitse ja tulittamaan ”ryssiä” selkäpuolelta.
- 22.10 Sotamies Laaksomaa, joka oli lähetetty virittämään pieniä nuotioita, ilmoitti että ”ryssiä” on noin 300 metrin päässä sillasta. Määräsin kolme konepistoolimiestä sillan taakse aseisiin. (Pilvi II uusi käsky).
- 23.00 Ankaraa ammuntaa sillalta. ”Pilvi II” on saatu lupa vetäytymiseen ylivoiman tieltä.

- 23.00 Noin klo 23.00 kersantti Moilasan partio saapui avuksi. Se sai tehtäväkseen saartaa Hukkajoen yli tien pohjoispuolitse ja iskeä "ryssien" sivustaan. Puoleen yöhön mennessä kävi "ryssien" painostus yhä ankarammaksi. Hyökkäilivät juovuksissa meluten jokilinjalla tien etelä ja pohjoispuolella. Kun luoteja sateli runsaasti teltta-alueellekin, ryhdyttiin purkamaan telttoja ja kasaamaan muuta materiaalia ajoneuvoihin. Puolenyön jälkeen konepistoolimiehet vetäytyivät patruunoiden puutteen vuoksi sillan luota.
- 11.2.1040 02.00 Noin klo 02.00 annoin vetäytymiskäskyn ja määräsin vänrikki Pirkan joukkueen jälkivarmistukseen ja viivyttämään. (Jäi täyttämättä). Vetäytyminen tapahtui täydessä järjestyksessä ja kaikki omaisuus saatiin pelastetuksi, kun myös kersantti Moilasan hevoset olivat käytettävissä. Yön taisteluissa kaatui sotamies Sulonen 6.K:sta ja useita miehiä 8.K:sta.
Aamuun mennessä vetäydyttiin Kiekinniemelle. IV joukkue jäi puolustukseen ja viivyttämään Hamaravaaran tien haaraan. Päivän kuluessa joukkueet järjestettiin uudelleen Kiekinniemessä. Aamupäivällä joutui osa 6.K:n miehistä lähtemään varmistus-, ja puolustustehtävään Pirttijärven länsipäähän. Puolustuskaista Laakunjärvi ja siitä koilliseen olevan lammen, sekä Pirttijärven välinen kannas. Pimeään mennessä majoitauduttiin Pirttijärven länsipäähän. Mukana oli yksi teltta. 6.K:n miehiä oli noin 20. Sotapoliisia oli vänrikki Ahtolan johdolla 20. Lisäksi alikersantti Mäen partio (1+6) rykmentin esikunnasta. Yöllä lähetti toi "Pilvi II" hyökkäyskäskyn: 6.K: tehtävänä oli hyökätä leiriytyneen vihollisen kimppuun lännestä päin ja samanaikaisesti 8.K Niemestä päin tien suunnassa. Pirttijärvelle järjestettiin pikakiväärivartio tuhoamaan järven yli mahdollisesti yrittäviä "ryssiä".
- 12.2.1940 Kaikki vapaat miehet varattiin hyökkäykseen. (Vänrikki Kokkosen joukkue + vänrikki Autelan joukkue. Liikkeelle lähtö teltta-alueelta tapahtui klo 04.00. Ryhmitys taistelutehtävään: Lammin pohjoispäästä Pirttijärveen (oik.) vänrikki Ahtola (15 sotapoliisia) + alikersantti Rantalan ryhmä (7). Lammen pohjoispäästä vasemmalle vänrikki Kokkosen joukkue (Pk + 2 kp). Selustan varmistuksena tiellä taistelualueelta itään alikersantti Mäki (7), rykmentin esik. + pk ryhmä (1+3) neljännessä joukkueesta. Laukunjärven ja Lammen välisen kannaksen varmistusjoukkoina on viisi sotapoliisia. Pirttijärven jäällä varmistuksena III:n joukkueen pk ryhmä (1+3). Reservinä komentoryhmän teltassa Pirttijärvellä on yöllä varmistamassa ollut pk ryhmä (1+3).
- 07.20 Saapui sotamies Virtanen reiteen haavoittuneena. Heti saapui myös sotamies Hakala vänrikki Kokkosen lähettämänä ja ilmoitti, että tarvitaan apua ja ahkiota. Ainakin kolme miestä on haavoittunut.
- 08.00 Lähti avuksi alikersantti Nisula (1+5). Sotamies Ala-Korpula lähti lähettinä viemään viestiä "Pilvi II", kohtasi "ryssiä" ladulla Pirttijärven eteläpuolella ja palasi teltalle. Lähti uutta tietä Mäntyvaaraan.
- 08.20 Pirttijärven pk partiosta ilmoitettiin 30-40 "ryssän" painuneen Pirttijärven yli joista osa tuhottiin pikakiväärillä.
- 08.30 Pk partiosta uusi tieto, että yli 100 "ryssää" on painumassa Pirttijärven yli. Sotamies Ala-Korpula, teltalle palattuaan, vei tästäkin tiedon "Pilvi II:lle". Kun oli pelättävissä, että "ryssiä" ilmestyisi tekemäämme latua myöten Pirttijärven eteläpuolitse teltta-alueelle, lähetin vääpeli Kanervan järjestämään varmistusta järven suuntaan. Tällä matkalla vääpeli Kanerva kaatui, Pirt-

tijärven pohjoispuolta kiertäneen ”ryssän” partion toimesta. Samalla kertaa haavoittui myös sotamies Roiha.

Samoihin aikoihin palasivat taisteluihin osaa ottaneet miehet. Haavoittuneetkin saatiin kootuksi telta-alueelle. Kun ”ryssä” oli etenemässä Pirttijärven molempia rantoja ja olimme joutumassa vihollisen selkäpuolelle ja kun muiden muassa sotapoliisin konetuliaseet (kp) olivat vioittuneet käyttökelvottomiksi, vedin joukkoni suoraan etelään, Mäntyvaaran maastoon. Kaatuneen vääpeli Kanervan ruumista emme saaneet mukaan. Aamuhämärissä vihollisen selustaan hyökänneet joukkueet eivät tavanneet vihollista siltä suunnalta johon hyökkäyskäsky oli annettu. He suunnittelivat oma aloitteisesti hyökkäyksen, vihollisnuotiolle Pirttijärven olevaan niemeen pohjoisesta päin, lahden yli.

Pirttijärven taisteluissa 12.2.1940 haavoittui sotapoliisista ainakin neljä miestä. 6.K:ta kaatui vääpeli Kanerva ja haavoittuivat seuraavat: Sotamies Virtanen Lauri, sotamies Roiha Aatto ja sotamies Järvinen Tarmo.

- 11.00 Vetäytyminen Mäntyvaaraan aloitettiin noin klo 11.00. Kun joukot olivat saapuneet Mäntyvaaran tielle, kuultiin joukkojemme vetäytyvän Kiekinniemestä. Tiellä tapasin kapteeni Kekkonen, joka määräsi 6.K:n valitsemaan puolustusasemat tien molemmilta puolilta noin 500 metriä Mäntyvaarasta länteen. Asemat valittiin ja aloitettiin kaivautuminen sekä ryhdyttiin rai-vaustöihin.
Illalla saatiin ahkioilla tuoduksi vääpeli Kanervan ruumis johon ”ryssät” eivät olleet kajooneet.
- 13.2.1940 09.30 Kapteeni Kekkonen antoi käskyn 6.K:lle: Yksi joukkue (Lähdeoja) tiedustele puolustusasemat vesistölinjalle Mäntyvaarasta etelään. Yksi joukkue (Kokkonen) kahtena taisteluryhmänä toimii seuraavasti: Toinen (alikersantti Liljan johdolla) oikealla ja painuu Kiekinniemen oikean puoleiseen maastoon ja miehittää asemat, jotka luovuttaa kapteeni Hornborgin komppanialle. Toinen, vänrikki Kokkonen johdolla, vasemmalla, painuu Pirttijärven eteläpuolella olevaan niemeen paikkaan mistä ”ryssiä” on tullut yli. Varmistus ja luovutus vänrikki Lehtisen komppanialle.
- 13.30 Alikersantti Liljan lähetti toi tiedon, että Kiekinniemessä asemat on miehitetty ”ryssiä” näkemättä.
- 15.00 Vänrikki Kokkonen lähetti toi tiedon, että tehtävä on täytetty niin ikään vastarintaa kohtaamatta.
- 15.30 Vänrikki Kokkonen ilmoitti, että he olivat tuhonneet pikakiväärillä Pirttijärvelle laskeutuneista neljästä hävittäjästä yhden.
- 16.15 Vänrikki Rautaniemi toi kapteeni Kekkonen käskyn, että kymmenmiehinen taistelupartio lähetetään oikealle Kiekinjokilinjalle. Lisäksi lähtee Pyhällehtoon majoittunut I joukkue pyrkimään tielle Heinävaaran suuntaan. Määräsin alikersantti Rautalan ensimmäisen joukkueen johtajaksi.
- 18.15 Vänrikki Rautaniemi toi uuden käskyn: Koko III joukkue siirtyy Kusionvaaraan ja ryhtyy partioimaan eri ilmansuuntiin. Vänrikki Stenbäk Kiekinjokilinjalle noin kahden kilometrin päähän ”Kusiosta” luoteeseen kenttävartioksi. Myöhemmin todettiin, että I joukkueen tehtävä harhauttamisen johdosta on jäänyt täyttämättä. III joukkue ei päässyt Kusionvaaraan, yöpynyt Mäntyvaaraan.
- 14.2.1940 08.20 Lähti Kokkonen joukkue (1+2+14) haravoimaan tien varsia, ensin Rajavaaraan

ja siitä edelleen Kälkäselle päin.

- 13.45 Viisitoista miestä I ja III joukkueesta lähti puhelinmiesten mukaan linjan vetoon Kusionvaaraan.
- 16.15 Tuli käsky partion lähettämisestä Hukkajärven maastoon. Lähti alikersantti Rautalan johdolla. (1+7).
- 21.10 Alikersantti Nylundin johdolla lähti yhteensä 16 miestä Pirttijärven pohjoispuolelle, Lehdon maastoon, suorittamaan vaihtoa.
- 21.15 Korpraali Harju kertoi minulle sanoman: IV:stä joukkueesta oli tänään korpraali Raiskio kaatunut (Kesseli) ja sotamies Leppänen haavoittunut. Vänrikki Kokkosen joukkue oli kohdannut ”ryssiä” vasta Kesselin maastossa, järven länsipuolella. Vihollinen oli ylivoimainen.
- 22.10 Noin klo 22.10 sain käskyn ottaa nopeasti yhteys kapteeni Arposeen Rajavaarassa. Lähetin ilmoituksen mukaan oli 6.K:n majoituttava Rajavaaran maastoon. Alikersantti Mäkinen ja korpraali Pynnönen mukana painuin hevosella Rajavaaraan. Siellä kuulin majuri Hämmäläiseltä, että kapteeni Arponen on lähtenyt Kesseliin ja tavannut ”ryssiä” tiellä ennen Kesseliä. Puhelimitse sain käskyn rykmentin komentajalta lähteä heti Kesseliin kapteeni Arposen käytettäväksi. Lähdin liikkeelle alikersantti Mäkinen mukana. Kesseliin oli painumassa kapteeni Hornborgin komppanian joukkueita. Kesseliin saavuin puolenyön aikaan. Kapteeni Arponen esitti minulle hyökkäyssuunnitelman ja määräsi minut hyökkäämään pohjoisesta ja lännestä saarrostaen ja määräsi minut hyökkävien joukkojen johtajaksi. Yhteys oli otettava Kesseliin eteläpuolelta tien suunnassa meneviin luutnantti Kurosen joukkoihin. Saamani ilmoituksen mukaan ”ryssät” majailivat Kesselinjärven länsi ja eteläpuolella, Marttilan ja Kuvajan taloissa. Saarrostaen oli suoritettava lännestä ja yritettävä työntää ”ryssät” Kesselinjärven jäälle, jolloin ne voitaisiin tuhota Kesselin talon luota konekiväärillä.
- 15.2.1940 Hyökkäykseen oli käytettävissä seuraavat vajaanmiehiset joukkueet: Kornetti Laitisen (Sissipataljoona 5, (Sp 5) joukkue (n:o 1) eniten vasemmalla, vänrikki Lehtisen joukkue (n:o 2) kapteeni Hornborgin komppaniasta, vänrikki Kokkosen joukkue (n:o 3), kersantti Moilasan joukkue (n:o 4) ja partiona eniten oikealla alikersantti Timosen joukkue.
- 03.00-04.00 Liikkeelle lähtö tapahtui klo 03.00-04.00 välisenä aikana. Reservinä seurasi tien suunnassa vänrikki Stenbäkin joukkue. Joukkueet etenivät aluksi tietä myöten järjestyksessä I, II, 3 ja IV:s aina ensimmäiseen tien oikealla puoleen olevaan taloryhmään saakka vihollista kohtaamatta. Tällä rintamalla aloitin ryhmittymisen järvestä oikealle. Kun n:o 1 ja 2 oli valmiiksi ryhmittyneenä, saapuivat vänrikki Kokkonen ja kersantti Moilanen eteen ja ilmoittivat, että olimme edenneet liian pitkälle, sillä ”ryssä” oli jäänyt selkämme taakse. (Tämä käsitys osoittautui virheelliseksi). Kun vänrikki Kokkonen ja kersantti Moilanen olivat toimineet Kesselissä jo edellisenä päivänä, otin heidän neuvosta varteen, ja vedin joukot taaksepäin, suoritin ryhmittymisen noin 400 metriä taaempaan. Eteneminen alkoi, yhteysvasemmalle oli heikko. Kesselinjärven lounaispuolella oli niin suuria suoalueita, ettei saarrostausta suunnitelmien mukaisesti voitu toteuttaa. Kävi myös selvillä, ”ryssiä” ei majailut taloissa lainkaan, vaan tien varressa, pioneerien aikaisemmalla leirialueella. Yhteyttä luutnantti Kuro-

roseen ei saatu suo aukeiden takia, joita vihollisen konekivääritulen takia oli mahdoton ylittää. Alueella, johon ensimmäisen ryhmittymisen oli suorittanut, ilmestyi päivän kuluessa useita vihollisen konetuliaseita. Hyökkäys vasemmalta tien suunnassa osoittautui mahdottomaksi valoisan aikana. Päivän aikana ei ratkaisua tullut.

- 16.2.1940
- Yöllä 15 -16.2. oli Sp 5 (Sissipataljoona 5) luutnantti Kilven joukkoja lähetetty avustamaan minulle siitä lainkaan ilmoittamatta. Luutnantti Kilpi ei ottanut yhteyttä minuun ja joutui tuntikausiksi harhailemaan. Vasta noin klo 03.00 saatoin antaa hyökkäyskäslyn.
- Kornetti Laitisen ja vänrikki Kokkosen joukkueet hyökkäsivät vasemmalta harjua myöten ja vyöryttivät sivustojen pysyessä paikoillaan. Hyökkäys sujui täysin suunnitelmien mukaisesti ja varsinkin konepistooleilla ja käsikranaateilla tuhottiin vihollisen pesäkkeet. Noin klo 07.00 aikaan oli tehtävä suoritettu. Vain korsuihin piiloutuneita "ryssiä" oli vielä osaksi tuhoamatta. Vanhojen telttojen pohjille oli kasaantunut "ryssiä", jopa yli 20 sen jälkeen kun olivat ehkä huomanneet puolustuksen toivottomaksi.
- Tuhottujen "ryssiä" ja sotasaaliin määrästä en voi esittää lukuja, kun taistelujen jälkeen komppaniamme vapautettiin heti tehtävästä.
- 10.00 Noin klo 10.00 aikaan lähdin itse Rajavaaraan, II ja IV joukkueet jäivät lepäilemään Kesseliin. Kesselin taisteluissa kaatui sotamies Vilho Tulla ja sotamies Albin Kohvakka haavoittui. Rajavaarassa otin yhteyden rykmentin komentajaan. Komppaniani uudeksi majoitusalueeksi määrättiin Rajavaaran ja Mäntyvaaran tienhaara. Sinne komppania majoittuivat iltaan mennessä komppanian II, IV ja toimitusjoukkue.
- 17.2.1940 01.00 Noin klo 01.00 rykmentistä tuli käsky, jonka mukaan komppanian on klo 09.00 mennessä siirryttävä kokonaisuudessaan Polvelan kautta Lammin maastoon. (16 km). Kun joukoilla ei ollut lepoa ja varustelu oli suoritettu, yritin täksi päiväksi turhaan saada lykkäystä siirtymiseen.
- 04.00 Komppania lähti liikkeelle klo 04.00. Puuttuvien joukkueiden, ensimmäinen ja kolmas, piti saapua myöhemmin. Lammin maastoon savuttiin suunnitelmien mukaisesti ilmavaarasta huolimatta. Päivä kuluessa majoituttiin pataljoonan määräämälle alueelle.
- 18.30 Oli pataljoonan komentajan puhuttelu, jossa sovittiin eri komppanioiden varmistustehtävistä.
- 18.2.1940 Päivä käytettiin lepoon ja varusteiden kunnostamiseen. Illalla tuli äkkiä liikkeelle lähtö käsky.
- 19.30 Komppania lähti liikkeelle muun pataljoonan mukana noin klo 19.30. Silmälammen maastoon, sen pohjoispuolelle, saavuttiin puolenyön aikoihin jossa aloitettiin telttojen pystyttäminen.
- 19.2.1940 Komppania ei ollut vielä ehtinyt lepoon, kun tuli käsky lähteä liikkeelle. Toimitusjoukkue jäi paikoilleen. Ensimmäisenä lähti vänrikki Lähdeojan johdolla III joukkue Löytövaaran maastoon varmistustehtävään. Hetkistä myöhemmin sain majuri Hyväriseltä käslyn lähteä itse etukäteen perehtymään puolustuslohkon miehitykseen Kuusijokilinjalla, mikä nyt oli III pataljoonan miehittäjä. Komppania seurasi jäljempänä vänrikki Stenbäkin johdolla. Sen oli määrä jäädä Löytövaaran maastoon.

- 06.00 Kello 06.00 aikaan lähdin Löytövaarasta alikersantti Mäkisen seurassa Kuusi-jokilinjalle. Perille saavuttuani totesin III pataljoonan komentoteltassa kapteeni(eps nimi) sairaana ja pataljoonan ilman johtoa. Varsinkin kranaattitulen aiheuttamien tappioiden takia olivat edessä olevat joukot vähäisiä ja väsyneitä. Pyydettiin nopeasti apua 6.K:lla. Palasin Löytövaaraan ja sain puhelimitse majuri Hyväriseltä luvan rientää III pataljoonan avuksi ja palata sen jälkeen takaisin Löytövaaraan.
- 19.00 I,II ja IV joukkue mukana lähdin etulinjoilla noin 19.00. III pataljoonan komentotelttaan saavuttuani oli vänrikki Pyrrölle annettu III pataljoonan komentotehtävät. Sovin siitä, ettei minkäänlainen vaihto tulisi kysymykseen. Olisimme aluksi ainoastaan III pataljoonan apuna. Kranaatti ja kivääritulussa vietiin uudet joukkueet eteen tutustumaan valvontalinjaan sekä pääpuolustuslinjaan. Kun painostus edessä tuntui kovin ankaralle, piti vänrikki Pyrrö viisaimpana, että 6.K miehillä miehitetään heti pääpuolustuslinja. Puolenpäivän aikaan jätettiin valvontalinja. III pataljoonan teltoja ynnä muuta omaisuutta jäi ”ryssien” haltuun. Pääpuolustuslinjalle ei ollut kaivettu minkäänlaisia asemia. Tämän vuoksi muodostui, varsinkin kranaattituli, 6.K:lle erittäin tuhoisaksi. Myöhemmin saapui 5.K, jonka kera miehitetiin pääpuolustuslinja ja III pataljoona pääsi lepoon. Päivä oli erittäin raskas, kun tykistötulen lisäksi ”ryssät” suorittivat linjojen edessä hyökkäyksen toisensa jälkeen.

Noin klo 18.30 sattui täysiosuma Kankaisen komentotelttaa. Kolme hevosta tuhoutui, kaksi miestä kaatui eps ja teltassa haavoittui viisi miestä. (Muun muassa taistelulähetti alikersantti Mäkinen haavoittui ja sotamiehet Laaksomaa sekä Lattunen pääsivät pelkällä säikähdyksellä. Luutnantti Valle sai sirun reiteensä. 6.K:n tappiot päivän kuluessa olivat masentavan suuret.

Kaatuneita:

Sotamies	Ylinikkilä Lauri
Sotamies	Keskinen Vihtori
Sotamies	Tulla Arne

Haavoittuneita:

Sotamies	Virtanen Lauri
Sotamies	Pökkylä Johan
Sotamies	Laiho Onni
Sotamies	Marttinen Viljam
Sotamies	Pajunen Arne
Sotamies	Luhtakoski Tuovi
Sotamies	Kuitunen Salomo
Sotamies	Häkkinen Aaro
Korpraali	Liukkonen Eino
Sotamies	Hiitikka Aaro
Sotamies	Ahvenainen Albin
Sotamies	Marttinen Lauri
Sotamies	Helenius Tauno
Sotamies	Ruotsalainen Gabriel
Sotamies	Hakala Tauno
Sotamies	Salvist Arvi
Sotamies	Aarnu Veikko
Sotamies	Salonen Nestori

Alikersantti Nylund Erkki

Tappiot yhteensä olivat 20 haavoittunutta ja 3 kaatunutta.

Pataljoonan komentajaksi puolustuslohkolle illan kuluessa tuli kapteeni Sjöberg ja adjutantiksi vänrikki Mäkelä. Pataljoonan puolustuslohkolla vasemmalla oli 4.K, keskellä 6.K ja oikealla 5.K.

Seuraavana yönä ryhdyttiin kaivamaan asemia niin paljon kuin oli mahdollista.

20.2.1940

Tykistötuli jatkui kiivaana, samoin ”ryssien” hyökkäykset puolustuslinjaa vastaan. Myös ”ryssien” hyökkäysvaunu tulitti asemiamme tykillä ja konekiväärillä. Tappiomme päivän kuluessa olivat erittäin suuret heikoista asemistamme johtuen. Oma tykistöä ei ollut, vain kranaatinheittimemme oli toiminnassa. Päivän kuluessa kaatui kolme ja haavoittui 29 sotilasta.

Kaatuivat:

Alikersantti Kiviranta Erkki
Nieminen Aarne
Sipilä Erkki

Haavoittuivat:

Vänrikki Kokkonen Osmo
Alikersantti Humalainen Valto
Rantala Petteri
Puttonen Erkki
Korpraalit Tupala Albert
Jääskeläinen Ferdinand
Ukkonen Onni
Sotamiehet Vehmas Matti
Valtonen Johannes
Niemi Reino
Ågren Niilo
Seppälä Viljo
Häkkinen Albin
Lipsanen Jalmari
Anttila Sulo
Mäkinen Mooses Reino
Salminen Toivo
Laine Eino
Mäkelä Vilho
Matilainen Eemil
Ollikainen Lauri
Paara Eino
Anttila Jalo

Suurimman tuhon aiheuttivat kranaatit. Haavoittumiset olivat yleensä lieviä. Illalla saapui 6.K:n yhteyteen III joukkue vänrikki Lähdeojan johdolla. Toisen joukkueen johtajan eilen ja tänään toimi vänrikki Stenbäkin ilmoittauduttua sairaaksi alikersantti Puttonen. Alikersantti Puttosen haavoittumisen jälkeen johtajana jatkoi alikersantti Kutila V, joka oli aikaisemmin toiminut ryhmänjohtajan II joukkueessa.

21.2.1940

Kolmas taistelupäivä oltiin samoissa asemissa ilman vaihtoa. ”Ryssien” hyök-

käykset puolustusasemiamme vastaan eivät enää olleet yhtä kiivaita kuin edellisinä päivinä. Kranaattituli oli edelleen ankara. Edellisenä yönä on yritetty kaivaa kuoppia syvemmäksi.
Päivä tappiot olivat kolme kaatunutta ja yksi haavoittunut.

- 22.2.1940 Edelleen oltiin samoissa asemissa ilman vaihtoa.
- 23.2.1940 Samoin.
- 24.2.1940 23 -24.2 yöllä saapui III pataljoona suorittamaan vaihtoa. 6.K vaihdettiin viimeiseksi vasta aamupäivällä. Komppania siirtyi noin kolme kilometriä taaksepäin Löytövaaran mäelle, minne se saapui vasta aamun valjettua. Komppaniasta järjestettiin vartiomiehet Löytövaaran tukilinjalle valtatie länsipuolelle, sekä ”ryssältä” vallatulle korsualueelle. (Paloaho).
Kun Löytövaaran mäellä ei ollut korsuja, vain pieni sirpalesuojia, oli komppanian majoitettava kangas ja pahvitelttoihin. Korsujen kaivutyöhön ryhdyttiin.
Komppania sai täydennyksenä 2+22 reserviläistä, jotka olivat pääasiassa Savon ja Karjalan miehiä.
- 25.2.1940 Täydennysmiehiä lisää 3+33, kaikki I luokan nostomiehiä 1879 -1899 syntyneitä, joista suurin osa oli Kainuun miehiä.

Kun tuli hälyttäviä tietoja ”ryssän” partioiden liikehtimisestä Losoa kohti valtatie eteläpuolella, lähetettiin illalla kaksi joukkuetta 5.K:n avuksi. Liikkeelle lähtivät vänrikki Lähdeojan III:s ja alikersantti Kutilan I joukkue. Joukkueiden tavoitteena oli Ukonvaara.
- 26.2.1940 15.30 Saapuivat vänrikki Lähdeojan ja alikersantti Kutilan joukkueet eilen illalla saamastaan tehtävästä. Niitä ei ollut lainkaan tarvittu. Ukonvaarassa joukkueet olivat majoittuneet asuinrakennukseen (I joukkue) ja riiheen (IV joukkue). Vaikka tämä päivä oli kirkas ja aurinkoinen, eivät joukkueet poistuneet majapaikastaan päivän valettua. Kello 10.00 -11.00 ilmestyi ”ryssän” hävittäjiä ja pommikoneita majoitusalueelle, pudottivat pommeja ja ampuivat konekivääreillä. Seuraukset olivat tuhoisat. Riihen taakse osuneen pommin sirpaleista haavoittui viisi miestä. Joukkueen johtaja vänrikki Lähdeoja, varajohtaja alikersantti Rautakoski, taistelulähetti sotamies Tainila sekä sotamies Laitinen ja Kiukkonen. Tapahtuma on asetettava vänrikki Lähdeojan ajattelemattoman menettelyn tilille. Korpraali Lintinen III joukkueen johtajaksi.
- 27.2.1940 -28.2.1940 Joukkueet muodostettiin uudelleen yhdistämällä alkuperäiset I ja II joukkue ja täydentämällä 24 ja 25.2 saapuneilla miehillä. Joukkueiden johtajina alikersantit Kutila, Lilja ja Lintinen. Ryhmänjohtajista on puute, ovat yleensä vain sotamiehiä. Samoin on puute konetuliaseiden, nimenomaan pikakiväärien käyttäjistä. Nostomiehille ei oltu annettu ennen komppaniaan saapumista minkäänlaista sotilaskoulutusta asepalvelusajan jälkeen. Annettiin kiväärikoulutusta uusille miehille.
- 29.2.1940 09.30 Komentoryhmän johtaja alikersantti Mäkinen kaatui komentokorsun aukon suulle. Oli juuri ulos menossa kun jokin kranaatin sirpale osui päähän.

10.30 -11.30 Oli lentopommituksia komentokorsun ympärillä. Noin 10 metrin päähän tuli jopa kahden metrin syvyisiä kuoppia. Maa ympäristössä oli aivan mustana. Komentokorsun seinät ovat osittain sortuneet. Ei mitään menetyksiä.

- 12.30 Tuli pataljoonan käsky, että yksi joukkue (Määräsin alikersantti Kutilan joukkueen), on lähetettävä heti eteen Kuusijoen puolustuslinjalle III pataljoonan avuksi. Alikersantti Kutilan mukaan lähti 17 miestä.
- 18.30 Tuli pataljoonasta käsky, että yksi joukkue on lähetettävä "Vieruun" ("Vierusta 500 metriä länteen) avustamaan neljättä komppaniaa. Määräsin III joukkueen (korpraali Lintinen), joka lähti 2+27 vahvuisena komento korsun ohi klo 19.45.
- 1.3.1940 Lentopommitus Löytövaarassa oli erittäin ankara myös tänään. Valtava pommi putosi korsun vierelle, johon alikersantti Liljan joukkue oli majoittunut. Kuopan seinät ulottuivat korsun seinään. Korsun seinät sortuivat osittain. Putoamispaikalla olleet sukset, aseet ja selkäreput hautautuivat, konetuliaseet kuitenkin säilyivät.
- 2.3.1940 08.30 "Vierun" maastosta saapui II joukkue (korpraali Lintinen). Toiminta oli ollut lähellä entistä kenttävartiota.
- 17.15 Alikersantti Liljan joukkue (2+33) lähti 4.K:n käyttöön valtamaantien oikealle puolelle. Joukkueen oli tarkoitus pienen hyökkäystehtävä uusittuaan palata nopeasti takaisin Joukkue kuitenkin palanut yöhön mennessä.
29.2. Kuusijokilinjalta lähtenyt alikersantti Kutilan joukkue ei vielä ole palannut.
- 3.3.1940 Päivällä linjat Kuusijoella pettivät. Joukot vetäytyvät Löytövaaraan saakka. Löytövaaran mäki valtatiestä pohjoiseen miehitettiin 6.K:n miehillä. Miehiä oli liian vähän kun alikersantti Kutilan joukkue Kuusijokilinjalla tuhoutui melkein kokonaan ja sillä suunnalla alikersantti Liljan joukkueesta niin ikään kaatui ja haavoittui meiltä, muun muassa alikersantti Lilja kaatui, samoin komppanian paras pikakivääriampuja sotamies Suvilahti saamiinsa haavoihin. Päivän tappiot olivat 4 kaatunutta ja 10 haavoittunutta. Lisäksi kadoksissa on muutamia miehiä. Liljan tilalle tuli vääpeli Lindholm.
- 4.3.1940 04.00 Kello 04.00 aamulla käsky, jonka mukaan minä edelleen valtatie pohjoispuolella aina uusimmalle huoltotielle saakka. Omia miehiä on 40, lisäksi "Jopin" 12 ja Hankion 20, kuusi konekivääriä, yksi hyökkäysvaunutykki ja kaksi kranaatinheitintä on käytettävissä.
Majuri Hämäläisen oli määrä suorittaa hyökkäysliike alueelle, josta joukot eilen vetäytyivät Löytövaaraan ja sieltä maantien suunnassa linjoillemme. Hyökkäysliike jäi keskeneräiseksi ja etumaasto jäi vihollisen haltuun.
Iltapäivällä "ryssät" hyökkäsivät asemiamme vastaan, mutta linjat pitivät. Vihollisen tykistö tuli oli ankara. Haavoittuneita 5 ja kaatuneita 2. Joukkueen johtajana toiminut korpraali Laitinen haavoittui tänään. Joukkueen johtajaksi siirtyi komppanian vääpelinä toiminut alikersantti Arvonen.
- 5.3.1940 04.00 Kello 04.00 aamulla käsky: Majuri Hämäläinen suorittaa tänään uuden hyökkäyksen ja puhdistaa pääpuolustuslinjan etumaaston vihollisista. Tämä hyökkäys jäi toteuttamatta. Paljon "ryssiä" jäi hyökkäyksen epäonnistumisen takia tuhoamatta, sillä kun "ryssät" olivat myös lumipukuisia, oli mahdotonta erottaa omia vihollisista.
Löytövaaran pääpuolustuslinjan maantien pohjoispuoli on ollut edelleen huoleni. Minulla on ollut käytettävissä komppaniaani alistetut joukkueet mukaan luettuna noin 70 miestä, jonka lisäksi on 4 konekivääriä ja 1 hyökkäysvaunutykki.
Päivän kuluessa kaatui kolme miestä ja yksi mies haavoittui.

- 6.3.1940 Aamuyöllä sain vaihdon puolustuslohkon oikealla siivellä oleville joukkueille. Asemiinsa jäi vielä vasemmalla oleva Lindholmin joukkue. Aamulla sai täydennystä A Var K:sta ja 9.Divisioonan liikennekomppaniasta 1+5+28 reserviläistä. Upseerin saanti komppaniaani oli erittäin tarpeellinen. (Vänrikki Vanhanen). Uusimmat aliupseerit olivat taistelutoimintaan aivan liian perehtymättömiä sekä lisäksi pelkureita. Uusista miehistä perustettiin kolmas joukkue. Komppaniassa toimivat vänrikki Vanhasen, vääpeli Lindholmin ja alikersantti Arvosen joukkueet. Päivän kuluessa kaatui yksi ja kolme haavoittui.
- 7.3.1940 Lisää täydennystä 7 miestä.
- 18.00 Kello 18.00 sain vaihdon Löytövaaran pääpuolustuslinjassa olevalle vääpeli Lindholmin joukkueelle sijoittamalla pääpuolustuslinjalle eilen ja tänään saapuneita uusia miehiä alikersantti Raittisen johdolla. (1+7).
- 24.00 Kello 12 jälkeen yöllä oli lähdettävä Kylmäjärven eteläpuolelle pääpuolustuslinjan vaihtoon. Yksi vahvennettu joukkue, johtajana alikersantti Arvonen (5+37, näistä 2+15 oli juuri tulleet miehiä). Mukaan pioneerivälineitä ja 20 kypärää.
- 8.3.1940 Kylmäjärven rannalla ja Löytövaaran mäellä joukkueet tehtävissä. Seuravana yönä vaihdettiin alikersantti Arvosen joukkue. Korsuja on yritetty kaivaa, mutta se ei ole onnistunut ankaran tykistötulen takia. Kaatuneita yksi ja haavoittuneita 6.
- 9.3.1940 Alikersantti Raittilan miehet ovat olleet toista vuorokautta tehtävissä. Pääpuolustuslinjan yläpuolella ovat viholliskoneet toimineet vilkkaasti ja suorittaneet pommituksia ja ampuneet konekivääreillä. Tappiot: Kaatuneita 3, haavoittuneita 5. Uutena täydennyksenä saatiin tänään 1895 ja 1896 syntyneitä nostoväen miehiä 1+28. (Sortavalan, Mikkelin ja Kuopion sotilaspiireistä).
- 10.3.1940 Vänrikki Vanhasen joukkue etulinjassa lähellä Löytövaaraan mäkeä. Vänrikki Vanhatalo ja korpraali Kesti (kp) on toiminut reippaasti vasemmalla naapurikomppanian lohkolle sattuneen läpimurron jälkeen. Oma konekivääri on vallattu takaisin, minkä lisäksi on saatu "ryssien" kone-, ja pikakivääreitä, sekä konepistooleja ja kivääreitä. Noin 20 "ryssää" on ammuttu. Entiset asemat on miehitetty. Tappiot: 3 kaatunutta, 6 haavoittunutta.
- 11.3.1940 Alikersantti Arvosen joukkue klo 05.00:ksi etulinjan vahvistukseksi pataljoonan komentokorsun kohdalle. Vaihto tapahtui liian myöhään, joten tuskin tappioita valoisavaihdon aikana. Puolen yön aikaan vääpeli Lindholmin joukkue on osallistunut hyökkäykseen, jossa vallattiin takaisin vihollisen miehittämä metsäsaareke. Tappiot: 5 kaatunutta, 10 haavoittunutta.
- 12.3.1940 Vääpeli Lindholmin joukkue pääpuolustuslinjaan komentokorsun kohdalle. Vänrikki Vanhasen joukkue on vasemmalla lähellä Kylmäjärveä. Tappiot: Kaatuneita 1, haavoittuneita 11.
- 13.3.1940 10.30 Komentokorsuun saapui tieto vihollisuuksien lopettamisesta klo 11.00. Viestin viejänä etulinjaan korpraali Kiiski ja sotamies Kärkkäinen. Aamulla vihollisen kranaattituli oli erittäin ankara.

- 14.30 Tuli tieto lopullisesta rauhan solmimisesta: Hankoniemi on menetetty, ei Petsamoa, hiukan Kannasta. Vihollisuuksien päätyttyä ilmestyi metsästä asemiemme edestä sadoittain "ryssiä", meitä oli vain muutamia kymmeniä miehiä. "Ryssät" olivat riemuissaan rauhasta. Ilmestyivät asemiemme eteen. "Ryssien kovaääniset alkoivat soittaa marsseja ynnä muuta musiikkia. Tappiot viimeisen taistelupäivän aamuna: Kaatuneita 1, haavoittuneita 5.
- 14.3.1940 Etulinjoilta koottiin talteen erilaista materiaalia, omien joukkojen jättämää. Kun lumisateita ei ole ollut, on helppo saada kaikki metsään jääneet tavarat talteen.
- 15.3.1940 Aamulla lähetettiin alikersantti Arvosen joukkue varmistus ja vartiointitehtävään Löytöjärven ja maantien välille. Kymmenen miestä lähti, sotamies Vertasen johtamana vartiotehtäviin Kylmäjärven tukkikämpälle, järven länsipäähän. Täydennyksenä saatiin 21 miestä, joista suurin osa oli 1894 syntyneitä, helmikuun alokkaita Kainuun, Oulun ja Kemin sotilaspiireistä.
- 16.3.1940 Uusia miehiä saatiin vielä 1+6. Vartiotehtäviä on edelleen "Kylmässä" ja "Liisalla". Vaihto "Kylmään".
- 17.3.1940 Vaihto "Liisaan" ja "Kylmään". Korpraali Smulovitschin ruumis on löydetty Kuusijokilinjalta.
- 18.3.1940 Tarkastusmatka "Kylmän" entiseen kenttävartioon ja "Kylmällä".
- 19.3.1940 Puolustuslinjalta on koottu vielä materiaalia talteen, muun muassa suuria hylsyjä. Ylennyksistä ja mitaliehdokkaista paperit pataljoonaan. "Liisassa" vartiossa olevan joukkueen tehtäväksi olen jättänyt havaintojen teon "ryssien" liikkeistä Rasti – Riihivaaran tiellä. Seuraavalla sivulla on merkintöjä 15 -19.3 tehdyistä havainnoista.

Liike

		Rajalle	Rastiin
15.3	Autoja	116	230
	Hevosia	223	320 + 6 trakstoria
16.3.	Autoja	239	137
	Hevosia	184	215
	Traktoreita	5	-
	Tykkejä	2	-
17.3	Autoja	151	41
	Hevosia	350	164
	Miehiä	1340	108
	Hyökkäysvaunuja	6	-
18.3	Autoja	623	312
	Hevosia	631	3
	Miehiä	4223	185
	Hyökkäysvaunuja	4	-
	Traktoreita	3	3
19.3.	Autoja	12	1
	Miehiä	60	10
	Traktoreita	3	3
20.3.1940		Vartiotehtävissä edelleen "Kylmässä" ja "Liisassa". Materiaalia on edelleen koottu metsästä talteen. Papereita kuntoon ja samoin miesten varusteita.	
21.3.1940		Vartiotehtävät "Liisassa" ja "Kylmässä" jatkuvat. "Ryssien" linjoilta alkoi sota-saaliin kokoaminen: Kaasunaamareita, pioneerivälineitä, suksilla olevia panssarisuoja ym... Toimitusjoukkue oli hiihtoharjoituksissa.	
22.3.1940		Alokkaiden koulutusta: Oppitunteja. Ensimmäiset miehet lähtivät taisteluiden jälkeen kotilomalle, koko ajan tehtävissä olleita: Alikersantti Arvonen, korpraali Salomaa, sotamies Laaksomaa, Kaila, Kanninen jaeps nimi.	
23.3.1940		Majuri Hyvärin ja 4, 5, ja 6. komppanian päälliköt tarkastusmatkalla Kuusijokilinjalla ja Riihivaarassa.	
24.3.1940	12.00	Komppania lähti Löytövaaran maastosta kuorma-autoilla Kuhmon kirkonkylään. Komppania majoittui kahteen taloon Suojeluskuntatalon läheisyyteen. Kuormaston loppuosa saapuu perässä huomenna.	

